

régiben olly földindulás lett légyen, hogy az emberek lábaikról leestének. (Magyar Kurir. 1787, 22. lap.)

136. Kolosvárról 10. Aug. Még most is szomorú az emlékezete, miként a múlt esztendőnek essős volta, és abból származott ártalmas takarmány miatt Karátsontól fogva késő tavaszig sok ezer szarvas marha, és juh döglött el Erdélyben a' métej nyavalyában. Igyekezett ugyan a' F. K. Gubernium e' nagy rosztat a' tavassza' meg orvosolni, de már késő volt a' jó orvosság. Elmúlt essőnek nem kell köpönyeg, mondhatja itten valaki. Ez ugyan igaz, de az is igaz, hogy a' jövő felleg ellen most jó a' köpönyeget felvenni. Noha a' mostani nyár még eddig a' métej szedésre nem kedvezett, mindazonáltal a' juhok mégis kaptak métejt: vagy az lesz igaz, hogy ezen nyavalyát egy esztendőről a' másikra által viszik, mert Kolosvármegyében most sok helyeken a' mezei munkások számára juhok ölettetvén le, belső részeik igen métejeseknek találtnak. Azért minden juhos gazda vigyázzon magára, inkább ölje az őszön métejes juhait, mintsem tavasszal ismét eldögölje-

nek. A' melly juh őszel egy kis megéheztetés után az eleibe vetett egerfa levelet nem eszi, bátran leölettetetik, mert métejes. Igen jó praeservans orvosság métej ellen, mint a' nagy szarvas marhának, mint juhoknak szüret után elkezdve télen által finom porrá tört 's szitált alabástromot apró sóval elegy gyakran nyalni adni; úgy szintén zöld dió héjat, és szülfüvet (origanum vulgare) megszáraztva, porrá törve sóval elegy elejikke tenni nyalni, mellyek az valóságos métejt is megfordítják gyakran. A már megöslött métej nyavalyában a' sőt patikabéli tsuda sóval kell elegyíteni, hadd laxálódjanak a' juhok. Ha nints más reményesség, az ember sok veres hagyományt reszel, megszózza, levit kinyomja, 's 2—3 kalánnt a juhok torkába tölt, és ez tsak nem tsudát mivel a gyógyításban. A múlt tavasz azokban a' falukban Erdélyben, mellyek itató vizei alabástromosok, vagy tsuda sóval bővölködnek, se nagy szarvas marhák, se juhok tellyességgel nem döglöttek, és ezt a' lakosok magok se tudták eddig miért. (Hazai tudósítások 1806. 141. l.)

Közli: RADNÓTI DEZSŐ.

TÁRSULATI ÜGYEK.

A Forgó Tőke pénztári kimutatása

1889. évi június végén.

(Ide nem értve az alaptőke, az országos érdeklő tudományos kutatások és a könyvkiadó vállalat számlájára eső bevételeket és kiadásokat.)

Megnevezés	1888		1889		Megnevezés	1888		1889	
	frt	kr.	frt	kr.		frt	kr.	frt	kr.
Bevétel.					Kiadás.				
Pénztári maradék a megelőző évről	4458	50	5276	46	Alapítványul iratott	2000	—	2000	—
Alapítványi és takarékpénztári kamatok	1255	26	1746	56	Természettud. Közöny	3719	53	4870	41
Oklevelek díja	318	—	2374	—	Népsz. előadások, Pótfüz.	1772	33	1294	76
Helybeli tagdíj a folyó évre	4050	—	4385	—	Könyvtár	952	75	791	62
Vidéki tagdíj a folyó évre	9875	—	12464	50	Oklevelek kiállítása	47	50	594	—
Tagdíjhátralékok	335	—	281	60	Kisebb nyomtatványok	211	02	535	36
Előrefizetett tagdíjak	57	—	93	—	Irodai költség	34	22	261	72
Eladott kiadványok, Pótfüzetek	4013	64	4166	17	Házbér	840	88	840	88
Vegyések, hirdetések	91	50	63	88	Bútorok és eszközök	—	—	41	—
Összesen	24453	90	30851	17	Fűtés, világítás	162	38	171	08
					Postaköltség	61	57	336	58
					Vegyés	156	58	194	72
					Tiszti díjazás	3309	86	4073	90
					Szolgák fizetése	600	—	600	—
					Rendkívüli kiadás	30	—	239	95
					Pályakérdés	—	—	300	—
					Összesen	13898	62	17145	98

Rendkívüli választmányi ülés
1889. június 26-ikán. Lengyel Béla e. titkár felolvassa Szögyény külügyi osztályfőnöknek a Társulat elnökéhez intézett levelét, a melyben arról értesíti az elnökséget, hogy ő Felsőge legkegyelmesebben megengedte, hogy boldogult Rudolf főherceg »Fünzfzehn Tage auf der Donau« című munkája magyar nyelvre lefordíttassék és a Könyvkiadó Vállalatban megjelenjék. — A választmány az értesítést örvedetesen tudomásul veszi s elhatározza, hogy Szögyény külügyi osztályfőnökhez legmagasabb helyen való közbenjárásáért köszönő irat intéztessék.

A jegyző fölolvassa a múlt választmányi ülés óta a könyvtárba beérkezett ajándékkönyveket. Szerzőktől érkeztek: Kalecsinszky Sándortól »Az 1887. évi február 23-iki felső-olaszországi földrengés«; ugyanazon szerzőtől »Közlemények a m. k. földtani intézet chemiai laboratoriumából« és »Mittheilungen aus dem chemischen Laboratorium der kön. ung. Geologischen Anstalt«. — Czögler Alajostól »Dimensionen und absolute Maasse der physikalischen Grössen«. A további ajándékok ezek: B. Antonius Pongrácz »Dissertatio de Electricitatis theoria et usu« 1762, Edvi Illés Aladár ajándéka; Lesser »Theologie des Insectes, ou demonstration des perfections de Dieu dans tout ce qui concerne les insectes«, és A. Moriceau »Le guide et les droits des pêcheurs à la ligne« Dr. Friedrich Tivadar ajándékai. — Köszönettel vétetnek.

A titkár előterjeszti, hogy az utolsó választmányi ülés óta nyolc tagtársunk haláláról értesült; elhunyt: Gerlach Benjamin cist. r. igazgató, Székesfehérvárott; Dr. Hagelmann Mihály orvos, Hőrcsökön; Hradzky Antal ügyvéd, Szepes-Olasziban; Dr. Kőszeghy József, Eperjesen; Marsovsky Lajos kir. aljárásbíró, N.-Bittsén; Dr. Szotyory Alajos orvos, Főherceglakon; Tantossy Géza Kálmán r. k. segédlelkész, Bussán, és Wittermann Ignác, Szeghalmon. — Szomorú tudomásul vétetik.

Kilépését bejelentette egy tag. — Tudomásul van.

A jegyző felolvassa az új tagokul ajánlottakat: Adamek Ágost gyógyszerész Barszt.-Kereszt, (ajánló K. Karlovsky G.); Adányi István gyógyszerész Ókanizsa, (K. Karlovsky G.); Arányi Árpád gyógyszerész Miskolcz, (K. Karlovsky G.); Atanaczkovic Vljakó tanító Rév-Ujfalu, (Nagel S.); Bakos Jenő gyógyszerész Ilonkapusza, (K. Karlovsky G.); Balázs Mihály tanító Puszta-Vizes, (Loja F.); Balogh Boldizsár erdőgyakornok Nagy-Kőveres, (Partos V.); Balogh László törvsz. díjnok Kassa, (Vadász J.); Baranyay János törvsz. díjnok Kassa, (Vadász J.); Dr. Barta Antal orvos Szabadka, (Balogh K.); Bartok József

építész Deés, (Bodoki Fodor S.); Baternay Albert gyógyszerész Szendrő, (Kertész J.); Bäuerle Ferencz áll. reálisk. tanár Brassó, (Méhelyi L.); Dr. Baumgarten Pál orvos Budapest, (Edelmann M.); Becsák Ferencz megyei állatorvos Veszprém, (Bíró K.); Beliczay Tamás tanító Csongrád, (Farkas S.); Benedek Kálmán m. k. sóbányhiv. ellenőr Vizakna, (Kremnitzky A.); Benigni Sándor v. alkaptány Kassa, (Vadász J.); Berger Manó borkereskedő Tapolcza, (Löwensohn M.); Birkás József földbirtokos Szabadka, (Prokes I.); Bíró Károly ügyvéd Szabadka, (Balogh J.); Dr. Bobest István ügyvéd Magyaróvár, (Meiszl L.); Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány Debreczen, (Bészler L.); Dr. Boda Gyula orvos Püspök-Ladány, (Pongrácz G.); Bognár János megy. állatorvos Ajka, (Bíró K.); Bokor Adolf gyógyszerész Szeged, (Czögler A.); Bottó Melentie tanító Sajtény, (Simon J.); Brogyányi Gyula p. ü. fogalm. Szabadka, (Prokes I.); Budai Elek ev. ref. tanító Deés, (Wollanka E.); Brassóványi József vasúti hivatalnok Arad, (Szathmáry J.); Csányi Gyula városi állatorvos Veszprém, (Bíró K.); Cseh Béla gazdatiszt Veszprém, (Pöschl B.); Csemesz Kálmán ügyvéd Letenye, (Tóth S.); Csesznák Ödön szolgabíró Letenye, (Tóth S.); Csizsár Árpád gyógyszerész Zemplén-Szinna, (Chyzer K.); Dr. Czobos Károly orvos Kúnfélegyháza, (Kun M.); Dankó Endre tanító Viszoka, (Tuka A.); Daróczi Mihály földmívelő Kis-Zombor, (Simon J.); Decsy Dezső gyógyszerész Szabadka (Prokes I.); Dicity Géza kir. törvényt. joggyakornok Szegszárd, (Stancics B.); Dlányi Pál ügynök Budapest, (Lengyel I.); Dongó Lakner Géza gyógyszerész Keszthely, (K. Karlovsky G.); Erdélyi Pál urad. ispán P.-N.-Iratos, (Lója F.); Dr. Erdős Kálmán ügyvéd Győr, (Karika A.); Faigel Károly gyógyszerész Késmárk, (K. Karlovsky G.); Faragó Károly plebános Jerszeg, (Partos V.); Farkas Sándor gyógyszerész Kokasd, (K. Karlovsky G.); Fáykiss Nándor gyógyszerész Podolin, (K. Karlovsky G.); Fekete Gyula ev. ref. lelkész Tiszakeszi, (Óváry D.); Ifj. Ferenczy György egyet. hallgató Sz.-Udvarhely, (Szántó E.); Frank Géza gazd. segédtsz. P.-N.-Iratos, (Lója F.); Fráter Zoltán birtokos Álmosd, (Csapó D.); Fratricsevics Péter tkp. tisztviselő Szabadka, (Balogh K.); Dr. Friedl Károly jogtanár Pécs, (Mihálffy E.); Frisch Lipót birtokos Tapolcza, (Löwensohn D.); Fuhrmann Ferencz gyógyszerész Eperjes, (K. Karlovsky G.); Füzessy József gyógyszerész Sztropkó, (Chyzer K.); Lósádi Gálffy Ernő okl. gyógyszerész Deés, (Bodoki Fodor S.); Gáli Adolf v. mérnök Szabadka, (Balogh K.); Giczey Gyula kir. törvsz. hiv. Kassa, (Vadász J.); Dr. Gily Alajos körorvos

Tornócz, (Veczkó B.); Gottlieb Mór gazdálkodó Nyir-Balkány, (Bihari F.); Graszl Andor gépész Szeged, (Krassófszky I.); Griell Gyula gyógyszerész Rózsahegy, (K. Karlovsky G.); Grimm Lajos gazdatiszt Gyoma, (Kárpáti M.); Grohmann Vilmos főgymn. tanár Szabadka, (Balogh K.); Grünfeld Vilmos járásorvos Szatropkó, (Chyzer K.); Gyalóczy László püsp. titkár R.-Komárom, (Mórocz M.); Haraszti Gyula tanító Szabadka, (Balogh K.); Hartl Gyula N.-Czenk, (Chernel I.); Havelka Ignác gyógyszerész N.-Mihály, (K. Karlovsky G.); Héder Sándor vezértitkár Budapest, (Maurer R.); Heller Vilmos kir. törv. irnok Kassa, (Vadász J.); Herzl Sándor pénztárnok Nagybecskerek, (Morvay G.); Dr. Hevessy Károly ügyvéd Kassa, (Vadász J.); Hodász B. Ignác gyógyszerész Rádiháza, (K. Karlovsky G.); Hoffmann György tanító Szabadka, (Balogh K.); Hoitsy Gida mérnök S.-A.-Ujhely, (Dauscher M.); Somogyi Hollósy Jakab m. áll. vas. ellenőr Arad, (Kamarás B.); Horváth Ignác r. k. tanító Szegszárd, (Nits J.); Horváth Ödön vár. hivatalnok Szabadka, (Balogh K.); Hubay Gyula számvizsgáló Szabadka, (Balogh K.); Huczik István gyógyszerész Kubin, (Deák Sz.); Hunkár Dezső földbirtokos Bánk, (Fluk A.); Dr. Huszka Péter körh. rend. orvos Kassa, (Chyzer K.); Ikotics Iván vasúti mérnök Szabadka, (Balogh K.); Ilgenn Ignác v. hivatalnok Szabadka, (Balogh K.); Imre József gyógyszerész Miskolcz, (K. Karlovsky G.); Incze Dénes joghallgató Kolosvár, (Budaházy J.); Issekut Aurél szolgabíró Facset, (Kiss A.); Ivanits István főszámvevő Szabadka, (Balogh K.); Izsó Gábor közs. jegyző Győr-Taáp, (Karika A.); Jankovich Kázmér főügyész Szabadka, (Balogh K.); Jekelfalussy Viktor egyh. m. áldozár Szendrő, (Kertész J.); Jenei Béla kir. gyakornok Debreczen, (Simonffy S.); Jeszenszky Ervin gyógyszerész Trsztena, (K. Karlovsky G.); Jóna László gyógyszerész Orosháza, (K. Karlovsky G.); Kail Béla aranyválasztó ellenőr Kőrmöczbánya, (Kubacska H.); Kasza Sándor Sásd, (Villax J.); Kató Mihály Budapest, (Béltéki A.); Káyo Balázs közs. jegyző Győr-Szt.-Iván, (Karika A.); Képes Ferencz rendőrkapitány Abrudbánya, (Nagy K.); Képes László bányabirtokos Abrudbánya, (Nagy K.); Kertész Sándor tiszt. főorvos Szabadka, (Balogh K.); Kiss Károly v. hivatalnok H.-M.-Vásárhely, (Balogh J.); Klemencsek Miklós tanító Újpest, (Gmelin O.); Kocsis Kálmán gyógyszerész Nagykanizsa, (K. Karlovsky G.); Kolontáry János közjegyző Örvénd, (Kollárszky J.); Komjáthy Bertalan törv. irnok Kassa, (Vadász J.); Komjáthy Gyula gazdatiszt Erdőkürt, (Jochmann G.); Kopasz János uradalmi gazdatiszt Bakson, (Szojka K.);

Kopp Etelka tanítónő Szabadka, (Balogh K.); Dr. Kormos Géza kir. törv. aljegyző Szabadka, (Balogh K.); Komor Arnold királyi mérnök Liptó-Szt.-Miklós, (Bogdán G.); Korsós Ambrus tanító Komárom, (Jókay G.); Kotsis Gyula ispán Hegykő, (Chernel I.); Kovács Ernő másodjegyző Pilis, (Gubányi J.); Kovács Imre körjegyző F.-Segesd, (Janó J.); Kovács Károly bányagyakornok Kőrmöczbánya, (Kubacska H.); Kovács Mihály tanító Szabadka, (Balogh K.); Dr. Köblös Lajos magy. kir. honvéd-ezredorvos Deés, (Wollanka E.); Kőszeghy András hajóépítőmester Szob, (Thuróczy N.); Kövy Lajos bankhivatalnok Debreczen, (Simonffy S.); Dr. Krausz Izidor nagyiparos Budapest, (Frey F.); Krécsy György könyvtáros Szabadka, (Balogh K.); Krécsy Miklós kir. s. mérnök Igló, (Józsa P.); Krempászky István lelkész Szendrő, (Kertész J.); Kreutzlein József földbirtokos Szabadka, (Prokes I.); Kruplanitz Sándor uradalmi intéző Nagy-Salló, (Szalay J.); Kudar Lajos gyógyszerész Kőbánya, (K. Karlovsky G.); Kuluncsich Illés r. k. áldozó-pap Szabadka, (Balogh K.); Kúr Géza ev. ref. lelkész R.-Komárom, (Mórocz M.); Kustár Lajos csász. és kir. ny. orvos Deés, (Bodoki Fodor S.); Dr. Kuzman József orvos Szeged, (Czögler A.); Lázár Ferencz tisztviselő Szabadka, (Balogh K.); Lénárd János birtokos Szabadka, (Balogh K.); Dr. Lieszkovszky Károly urad. orvos Jászóvárallja, (Weigl J.); Lippe Ödön gyógyszerész Hatvan, (K. Karlovsky G.); Lukács Armin kereskedő Debreczen (Simonffy S.); Lux Gyula mérnök B.-Gyula, (Csausz L.); Major Sándor gazdatiszt Ny.-Adony, (Bihari F.); Makra Mihály főjegyző Darvas, (Csapó D.); Mamusich Antal joggyakornok Szabadka, (Balogh K.); Mamusich Benedek tanár Szabadka, (Prokes I.); Mamusich Bódog ügyvédjelölt Szabadka, (Balogh K.); Margócsy Gusztáv tanító Irsa, (Orient Gy.); Markovics Sándor tanár Szabadka, (Prokes I.); Márkus Márton káplán Széplak, (Chernel I.); Marosán Béla okl. gyógyszer. M.-Sziget, (Badzey L.); Márton Dénes járásorvos Zemplén-Szinna, (Chyzer K.); Marton Gyula vasúti mérnök Kis-Körös, (Szele F.); Marton Imre m. k. pénzügyi fogalmazó Szabadka, (Balogh K.); Márton István kir. törv. jegyző Szabadka, (Balogh K.); Mayer Ernő vasúti mérnök Aszód, (Deér E.); Mezey József Pusztasoros, (Dely J.); Milasin Ignác közigyám Szabadka, (Balogh K.); Dr. Milasin Miklós ügyvéd Szabadka, (Balogh K.); Mocsáry Antal földbirtokos Kis-Herkály, (Forster G.); Molnár Lajos tanítónövendék Baja, (Scherer S.); Murin Vendel gyógyszerész Námesztó, (K. Karlovsky G.); Müller Dezső gyógyszerész Gyöngyös, (K. Karlovsky G.); Müller Lajos vasúti fő-

mérnök Aszód, (Deér E.); Nagy Márton tisz. szolgabíró Berettyó-Újfalu, (Csapó D.); Nagy Pál földbirtokos Csepreg, (Németh E.); Nemesik István megyei főpénztári ellenőr Makó, (Raffai M.); Neumann Rezső tanító Új-Pécs, (Nagel S.); Novák Antal gimnáziumi tanár Szamosujvár, (Mártonfy L.); Novák József káplán Széplak, (Chernel I.); Nyitrai Ottó erdészakad. hallgató Selmeczbánya, (Szabó F.); Olert Emil gyógyszerész Brassó, (K. Karlovsky G.); Pachmajer Ottó kir. erdőgyakornok Jerszeg, (Pártos V.); Pap Elemér kir. törv. aljegyző Komárom, (Jókay G.); Papp Imre gazdatiszt Csökmő, (Csapó D.); Papp Zsigmond megyei aljegyző N.-Szöllős, (Hagara M.); Pertich János v. árvasz. ülnök Szabadka, (Balogh K.); Péterffy Imre okl. gyógyszerész M.-Sziget, (Badzey L.); Pirkovich Dénes számtiszt Szabadka, (Balogh K.); Pity László urad. gazdatiszt Levelény, (Szojka K.); Pleininger József főtanító N.-Höflány, (Szimák J.); Polyák Arthur gazdatiszt Szenna, (Dauscher M.); Poroszlay László bankhivatalnok Debreczen, (Simonfy S.); Prokes Mihály földbirtokos Szabadka, (Prokes I.); Raith Jenő urad. tisztartó Bező, (Dauscher M.); Rákos Lajos gyógyszerész Alberti-Irsa, (Pflug S.); Rakovszky Istvánné Alberti-Irsa, (Szerényi G.); Reinitz Márk ügyvéd Szabadka, (Prokes I.); Ressel István erdészakad. hallgató Selmeczbánya, (Szabó F.); Révész Adolf vasúti hivatalnok Arad, (Szathmáry J.); Rhédey József erdészakad. hallgató Selmeczbánya, (Szabó F.); Rochlitz Arthur bankpénztárnok Debreczen, (Simonffy S.); Róka József m. kir. p. ü. titkár Budapest, (Prokes I.); Roth Péter tanár Liptó-Szt.-Miklós, (Bogdán G.); Dr. Rottman József orvos Doboz, (Rögler M.); Rozsos Ferenc káplán Hidegség, (Chernel I.); Ruprecht Alajos tanár Szabadka, (Prokes I.); Salgó Dániel birtokos Túr-Pásztó, (Pécsi D.); Santhó Elemér gyógyszerész Nyitra, (K. Karlovsky G.); Sarló Sándor gyógyszerész Árvaváralja, (K. Karlovsky G.); Sebők Mihály magy. kir. posta- és táviró-tiszt Szabadka, (Prokes I.); Schneider Gábor kir. törv. aljegyző Szegszárd, (Stancsics B.); Scheidl Gyula tanító Villány, (Nagel S.); Scherer Ferenc tanító Táth, (Szölgyény Gy.); Scherfel János magánzó Sztrázsa, (Bizik J.); Schlesinger Vilmos tanár Budapest, (Pavliček S.); Schönborn József gyógyszerész Csákovár, (K. Karlovsky G.); Schönerfeld László főszolgabíró Facset, (Kiss A.); Schuster Lajos erdészakad. hallgató Selmeczbánya, (Szabó F.); Serédy Ilona felső leányisk. tanítónő Besztercebánya, (Gerevich E.); Simigh István gyógyszerész Kalocsa, (K. Karlovsky G.); Simrák Béla r. k. lelkész Szabadka, (Balogh K.); Steinitzer Géza

takarék és hitelszövetk. igazgató Nagybecskekerék, (Morvay Gy.); Steingaszner József urad. gazdatiszt Ujmajor, (Szojka Kornél); Stelczer Adolf földbirtokos Rohoncz, (Weltler A.); Dr. Szabó Dávid kir. alügyész Buziás, (Pártos V.); Szabó József k. r. tanár Vác, (Tóth J.); Szajbély Árpád gazdatiszt Alcsút, (Bauer A.); Szakvály Emil urad. ügyész Pécs, (Mihálffy E.); Szalay László ügyvéd Kassa, (Vadász J.); Szathmáry Géza gyógyszerész Győr-Szt.-Márton, (Karika A.); Szécsi István lelkész Udvari, (Tomms B.); Székcsik Elek gyógyszerész Párkány, (K. Karlovsky G.); Székely László mérnök Szentes, (Farkas S.); Székely Simon könyvtáros Szabadka, (Prokes I.); Szelke Árpád urad. intéző Füzes-Gyarmat, (Szalay J.); Dr. Szemes Sándor orvos Kenderes, (Füredi E.); Szigethy Ferenc min. fogalmazó Buda, (Adamovich N.); Dr. Szikla Soma ügyvéd Szabadka, (Balogh K.); Dr. Sziklai Károly orvos Kis-Zombor, (Zombori Rónay A.); Szilárd Győző vasúti hivatalnok Arad, (Szathmáry János); Szmik Antal mérnök Pancsova, (Erdős F.); Szontagh Gusztáv áll. főrealisk. tanár Brassó, (Méhelyi L.); Szpevák József tanító Selmecz, (Tuka A.); Sztankay Ába gyógyszerész Selmeczbánya, (K. Karlovsky G.); Sztantics Károly közgyám Szabadka, (Balogh K.); Szluha Imre urad. gazdatiszt Tömörkény, (Szojka K.); Tarnai Vilmos birtokos Karta, (Halmi N.); Dr. Tasnády Antal ügyvéd Szentes, (Kristó J.); Tavasz Ferenc gyógyszerész Budapest, (K. Karlovsky G.); Teleki László törv. bíró Kassa, (Vadász J.); Thun Ágoston városi kertész Szabadka, (Balogh K.); Tipka Antal gymn. tanár Szabadka, (Prokes I.); Tolnay Gábor plébános Nagy-Czenk, (Chernel I.); Tordy János v. főelemi isk. tanító Zsolna, (Tombor Gy.); Tóth Árpád gőzmalomtulajdonos Szentes, (Kristó I.); Tóth Béla építész Debreczen, (Simonffy S.); Tóth János gazdatiszt Csongrád-Sándorfalva, (Walter M.); Tóth Izabella tanítónő Budapest, (Ürményi E.); Tóth Jenő megyei számvevő N.-Szöllős, (Hagara M.); Tömör Kálmán min. segédfogalmazó Budapest, (Adamovich V.); Udvardy Gyula gazdatiszt Jutas, (Pöschl B.); Ujfalussy István cs. és kir. huszárhadnagy Brassó, (Méhelyi L.); Vadon Sándor ügyvéd Debreczen, (Komlóssy D.); Dr. Vandracek Jenő városi orvos Kassa, (Vadász J.); Varga László tanító Farkasd, (Klinda K.); Vaskovits Antal építész Szeged, (Schmidt I.); Végh Endre földbirtokos Rábakövesd, (Fluk A.); Voith Manó bérlő Mező-Sámsond, (Mártonfy L.); Dr. Vojnits Dezső osztályjegyző Szabadka, (Balogh K.); Vörös Pál okleveles gazda Doboz, (Rögler M.); Wébel János tanár Szabadka, (Prokes I.); Weidlich Pál kereskedő Miskolcz, (Thury D.);

Dr. Weisz Ignác kórházi főorvos Szabadka, (Balogh K.); Weisz Jakab tanító Szabadka, (Prokes I.); Wersényi Róza Selmeczbánya, (Tuka A.); Willinger Márton gyógyszerész Angyaldomb, (K. Karlov-szky G.); Dr. Winkler Bertalan járásorvos Edelény, (Kertész J.); Witt Loránd

tkpt. s. könyvelő Aszód, (Deér E.); Wolf László cs. és kir. hadnagy Kassa, (Radányi E.); Záboji Béla tanító Kis-Kőrös, (Záboji G.); a kik mind a 270-en megválasztottak; velők a tagok létszáma 6692-re emelkedett, a kik közt 166 alapító és 137 hölgy van.

LEVÉLSZEKRÉNY.

I. TUDÓSÍTÁSOK.

(27.) *Kérelem a rózsaszínű seregély (Pastor roseus, L.) megfigyelése ügyében.* Ismeretes, hogy az elszaporodott egerek nyomán a ragadozó madarak szokatlan számban jelennek meg, valamint, hogy a sáskajárást követni szokta a rózsaszínű seregélyek megjelenése. Az idei sáskajárás, mely hazánk több vidékét sújtja, felkelti a valószínűséget, hogy az idén is előállhat az 1875. évi jelenség,* midőn a sáskák pusztítását egész Közép-Európában a rózsaszínű seregélyek apasztották meg. Ferdinánd bolgár fejedelem Szófia táján mostanában a nevezett madarakat már ezerekre rúgó csapatokban észlelte és Brusina zágrábi egyetemi tanár 5 lövött példányt kapott, melyeket egy körülbelül 100 főnyi csapatból Horvátországban ejtettek el. Idejében felhívom a figyelmet e szárnyas vendégek megjelenésére, mert hiszem, hogy legközelebb hazánkban is mutatkozni fognak, főleg a hol kedves eledelőket, a sáskákat, bőven feltalálhatják. Együttal azon kéréssel fordulok mindazokhoz, kiknek módjokban lesz e madarakat megfigyelni, szíveskedjenek a következő kérdésekre figyelve, feljegyzéseiket a Természettudományi Társulatba küldeni:

1. Mikor jelentek meg valamely vidéken?
2. Milyen helyen mutatkoztak? (A terület jellemzése).
3. Milyen számban?
4. Volt-e a vidéken sáskajárás?
5. Meddig maradtak egy helyt?

Ezeket kívül bármi más észlelet is érdemes lesz a feljegyzésre. Tájékoztatásúl szolgáljon a madár következő leírása: *Hím:* Háta és hasa szép rózsaszínű. Feje, nyaka, begye, szárnyai, farka fekete, kékes-zölden zománczott. Fején fekete, felmereszthető bóbítat visel. Csőre rózsaszínű, lábai húszszínűk. *Tojó:* Hasonlít a hímhez, csak hogy bóbítája kisebb s a test rózsaszíne barnás fehérbe játszik. *Fiatalok:* Első tekintetre piszkos szürkébe játszó rozsdavörösek;

közelebről nézve altestük világosabb, a torok, begy, has fehéres; szárnyaik és a farkuk sötétbarna; a külső szárny-fedőtollak rozsdavörösen szegettek. Csőrük sárga-barna hegyén fekete. Termetre egyezik a mi közönséges seregélyünkkel. Nagy csapatokban jár, igen gyakran a közönséges seregély társaságában.

CHERNEI ISTVÁN.

(28.) *Kérelem az üszökgombák ügyében.* A Kir. Magy. Természettudományi Társulattól megbízatván a magyarországi üszökfélék magánrajzának kidolgozásával, szándékom az ország különböző vidékeit bejárni és személyesen gyűjteni. Az átvizsgálendő nagy terület bejárása előreláthatólag hosszabb időt fog követelni, azért kérem az ügy iránt érdeklődő tisztelt tagtárs urakat, hogy tanulmányaimat támogatni szíveskedjenek azzal, hogy legalább a szembeötlőbb, hasznos növényeket pusztító üszökféléket meggyűjtve, alkalom adtán a megtámadott, üszkös növényekből egyet-kettőt kezemhez juttassanak.

Minden, még a legközönségesebb üszöknövényekre vonatkozó adat is köszönetre kötelező s a tudományos feldolgozást, az elterjedési közik megállapítását stb. nagyon elő fogja mozdítani.

DR. ISTVÁNNYI GYULA,

tud. egyet. magántanár Kolozsvárott.

(29.) *Műkedvelők-fotografiai kiállítása Budapestén.* A Magyarországi Kárpát-Egyesület budapesti osztálya a jövő tél folyamán amateur-fénykép-kiállítást szándékozik rendezni, a melyen való részvételle az összes magyarországi műkedvelők meghivatnak.

A részletes program az őszszel fog megjelenni. Addig is felemlítjük, hogy a kiállítás célja, hogy a magyarországi műkedvelők fényképeit s velők különösen az ország nevezetesebb és szebb tájképeit, a geológiai, archeológiai vagy más tekintetben érdekes részleteket, a különféle népviseleteket, a fürdőket, a nevezetesebb épületeket stb., valamint a különféle módszerek útján készült képeket, a fotográfáláshoz szükséges készülékeket és szerkeket bemutatassa. Célja továbbá, hogy a tervben levő

* Lásd Term. tud. Közl. VII. köt. 263. és 334. lap.

állandó tájkép-kiállításos a szükséges képeket összegyűjtse, és a műlést nemesítse.

Az amateur-képeken kívül, lesz egy tudományos osztály is. A szép és jól készült képek kitüntetésben fognak részesülni.

Bővebb felvilágosításokat ad a kiállítás titkára (Budapest, Földmívelésügyi Minisztérium földszint 4. szám alatt).

DR. WARTHA VINCZE, műegyetemi tanár, a kiállítást rendező bizottság elnöke; KALECSINSZKY SÁNDOR, a magy. kir. földtani intézet kemikusa s a kiállítási bizottság titkára.

(30.) *A fotográfia első művelőjéről Magyarországon.* A szerkesztőség a »Természettudományi Közlöny« 236-ik (1889. április havi) füzetének 166-ik lapján a fotográfia ügyében több kérdéssel fordul az olvasókhoz.

E kérdésekre nem tudok ugyan részletesen válaszolni, de néhány sovány adattal mégis szolgálhatok.

Mikor Budapesten az első fotografiai felvételek voltak, engemet mint kis fiút azonnal a fotografushoz vezettek, a mi 1845. évi szeptember hóban történt. Ez akkor készült arcképeket (Daguerreotipia) még most is bírom. Homályosan visszaemlékszem, hogy a felvétel egy király-utcai földszinti ház tágas és világos udvarán történt, és hogy akkori időben mindig valami M a y e r nevű fotografusról beszéltek.

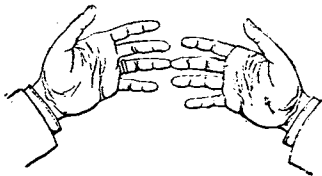
Talán azonos volt ez azzal a Mayer Györggyel, a kinek a Váci-utca és Gizellatér sarkán sokáig tekintélyes fotografiai műterme volt és ki magáról azt állította, hogy a fotografiát Magyarországon ő honosította meg.

Valószínű tehát, hogy a fotografozással Magyarországon (Budapesten) üzletszerűen Mayer György foglalkozott, és hogy az első műtermet 1845-ben, vagy legfőlebb 1844-ben ő állította fel Budapesten.

BERNÁTH JÓZSEF.

(31.) *Az ujjakon való sokszorozásról.* Liptómegyében az ujjakon való számlálásnak egy sajátos módját láttam egy öreg kereskedőtől, a ki 5-ször 6-on felül egész 10-szer 10-ig a sokszorozást az ujjain végzi el. Eljárása ez:

Jelöljük két kezünkön a kis ujjakat 6-tal, a nevendék-ujjakat 7-tel, a középujjakat 8-czal, a mutatóujjakat 9-czel és a hüvelykujjakat 10-zel. A két szorzótársnak megfelelő ujjakat állítsuk a két kézen egymással szembe. Ha pld. 7-et 8-czal kell szorozni, az egyik kéz nevendék-ujját szembe állítjuk a másik kéz középujjával, miként az ábra mutatja. Ezután megolvassuk, hány

ujj marad a két kézen összesen a híd alatt (a két hídbelit is beleértve): *ennyi lesz a tízes.* Hogy az egyeseket megkapjuk, megolvassuk hány ujj marad a híd felett az egyik kézen és hány a másikon. E két szám szorzata adja az *egyesek számát.* Példánkban, a hídtól lefelé számított ujjak összes száma: 5, tehát a tízesek száma 5 (50); a híd fölöttiek (2 és 3) szorzata: 6; tehát $7 \times 8 = 56$.* BOGDÁN GÉZA.

* Ez az eljárás lényegében ugyanaz, mint a mit a régiek regula pigrorum-nak neveztek. Magyarázata az

$a b = (a - 5 + b - 5) 10 + (10 - a)(10 - b)$
egyenlet fejezi ki. Érdekes, hogy ez a régi eljárás még most is dívik néhol.

SZERK.

II. KÉRDÉSEK.

(56.) Miről ismerni meg legkönnyebben, hogy valamely szám osztható-e 7-tel vagy sem?

Sz. F.

(57.) A dobozban beküldött rovar Aszód m. város határában állítólag az idén észleltetett először, és különösen a tavaszi vetéseken, ú. m. zabon és árpán tömegesen lépett fel; a vetéseken jelenlétük terjedelmes fehér foltok alakjában vehető észre. Kérem, legyenek szívesek ezt a rovar megvizsgálni, illetőleg meghatározni, továbbá tudásomra juttatni, vajjon okoz-e nagyobb károkat, s ha igen, mi módon lehetne jelentkezését, illetőleg elszaporodását meggátolni.

DR. DEÉR ENDRE.

(58.) A Szamosköz legkiválóbb fontoságú terméke a repcze, melynek az idén

egy eddig a gazdák előtt teljesen ismeretlen ellensége támadt, minek következtében 50—60,000 holdnak termése lett csaknem semmivé. A telet a repcze igen jól állotta ki, rovarok nem pusztították, a termesztők a legszebb reményeket fűzték az idei terméshez. A növény pompásan virágzott, csakhogy a virágzás után gyümölcs nem képződött, a repcze termését elrugta. Tegnapelőtt Fülöp Daróczon G. L. barátom, ki először lett figyelmes a kár okára, néhány tövet feltépett, melyeket a mai postával küldök azon kéréssel, méltóztassék a Természettudományi Közlönyben tudatni, miféle rovar az, mely a gyökerekbe rakja petéit, s itt mintegy 3—4 cm.-nyire a föld színe alatt göböket okozva, e göbök felett hajsztál-

gyökereket fejlődni nem enged, azonkívül a gyökerek belseje megpodvásodik és ennek következtében a különben pompás fejlődésű repcze (1 $\frac{1}{2}$ méter magas) termést nem hoz.

A Szamosközön ez a csapás általános mind a korai, mind késői vetésekben.

DR. JÓSA ANDRÁS.

(59.) Van-e igazi népies magyar neve az *Ulex europaeus*-nak, melyet *Diószegi sülbígének* nevez s a mely itt-ott kertekben nálunk is előfordul? D. S.

(60.) Ha XIII-as számú czinklemez galvanizálunk s az vörös-rézzsint ölt, meddig marad meg ez a színe? V. Nep. J.

(61.) Kőlcseynek »Berzsenyi« verseiről írott bírálatában a következő mondat fordul elő: Az ilyeneket kimélés nélkül el kellene törülni, mint a *spongüba ereszkedett Ajaxot*. Vajjon ez utóbbi hasonlatnak van-e az állatvagy növényvilágban valami alapja, vagy csak »költői szabadság«, vagy azon időszak »szólásmódja« csak? M. S.

(62.) Mínthogy az állatorvosi szakkönyvek a juhokban s más állatokban is elő-

forduló *métely* betegségről vajmi keveset mondanak: bátorkodom tisztelettel felkérni a tekintetes szerkesztőseget, sziveskedjék közölni, hogy a métely hogyan keletkezik, melyek az óvintézkedések, örökölhető-e és gyógyítható-e, s az ily állatok húsa az emberek egészségére nem veszélyes-e?

Sz. I.

(63.) Micsoda kereskedelmileg értékesíthető anyagokat lehetne a bikfából az eczeten kívül nagyban gyártani? R. V.

(64.) Vajjon használható-e a szivarhanu fopornak? — nem hat-e károsan a zománczra? H. K.

(65.) Mikor a marhát megmetszik s a testét egyes részekre darabolják, az egyes részekben még sokáig vonaglás vehető észre. Minek tulajdonítható s hogyan magyarázható ez a tünetény? P. Gy.

(66.) Lehet-e régi sörös hordókban bort tartani? A sörös hordók belül tudvalevőleg gyanta-réteggel vannak bevonva, azért esetleg milyen procedurán kell átmenniök, hogy borhoz használhatókká váljanak. F. I.

III. FELELETEK.

(50.) A párolgás csökkenti a hőmérsékét. A nedves hőmérőn tehát rendszeren mindig kisebbnek kell lenni a hőfoknak, mint a szárazon.

Ha nincsen párolgás, különbségnek nem volna szabad lenni a két hőmérő között. És néha mégis van, néha a nedves hőmérő magasabban áll, mint a száraz. Ilyen eset kiváltképen ködös napokon fordul elő, mikor a levegő nemcsak párateltségének maximumát éri el, hanem mikor azonfelül még számtalan apró vízcseppeket is tartalmaz; vagyis, mikor a túlteltség állapotában van. Ilyen eset előfordulhat akkor is, ha vagy nedvesítéstől, vagy lerakódó ködtől a nedves hőmérő golyója vastag jégkéreggel van borítva. Így tapasztaltam, hogy 1888. januárius 25-ikén este 9 órakor a csupasz hőmérőn —2°0, a beburkolton —1°6 volt a hőfok, mivel a köd vize megfagyott és a kellőnél vastagabbra csinálta a nedves hőmérő jégretegét.

Megtörténhetik párolgás mellett is, hogy a nedves hőmérő magasabban áll, mint a száraz, ha t. i. a psychrométer bádogcsészéjében a víznek nagyobb hőfoka van, mint a levegőnek. Ilyen eset előfordulhat, ha melegebb vizet kevéssel a hőmérő leolvasása előtt öntünk a csészébe, vagy ha téli időben a levegő hűvösödni s a víz fagygni kezd. 1885. januárius 31-ikén lakóhelyemen aránylag véve jó meleg idő volt, úgy hogy délután 2 órakor a psychrométer száraz hőmérőjén 8°5, a nedvesen 4°9 volt a hőfok. Este felé csendes, derült idő lett, a levegő meghűvösödött s 9 órakor —0°8 volt a hő-

fok. A csészében levő víz nem hült ki oly gyorsan, még nem fagyott s így a nedves hőmérő —0°3 fokon állott, tehát 5 tizedfokkal magasabban, mint a száraz. Hogy 0 alatti fokon sem fagyott a csésze vize, azon nincs mit csudálkoznunk, hisz tudjuk, hogy a csendesen álló víz 0-nál kisebb hőfokon sem fagy meg. Ilyen esetet eleget lehet tapasztalni meteorológiai feljegyzésekben is. 1888. november 21-ikén este 9 órakor a száraz hőmérő lakóhelyemen —2°2, a nedves —2°7 fokon állott, s a víz még cseppegős-folyós állapotban volt a csészében és a hőmérőn egyaránt; az idő egészen csendes és derült volt.

Néha azért áll magasabban a nedves, mint a száraz hőmérő, mert előbb a szárazon jegyezzük a hőfokot s csak azután a nedvesen, a helyett, hogy előbb mindkettőn a tized s azután az egész fokot olvasnók le. Részint testünk, részint a használt lámpa melege hat fokozólag a nedves thermométre.

Sokszor onnan van az eltérés a két hőmérő között, hogy nem egyforma járásúak, miről összehasonlítás által győződhetünk meg. Ezt a 0 pontra nézve olvadó hóban, a 0 alatti fokokra nézve hó- és sókeverékben, a 0 feletti fokokra nézve pedig különféle hőmérsékű vízben állapíthatjuk meg.

Megesik az is, hogy a két hőmérő egyformán áll, mikor a levegő nincsen is párával tele, nemcsak akkor pedig, ha elmulasztunk vizet tölteni a csészébe, hanem olyankor is, mikor víz van benne, de a felszívódása megakadt. Ilyen eset előfordulhat, ha méztartalmú vizet használunk, mely

megkérgeíti a pamutfonal felső végét s a muszlinburkolatot egyaránt; hozzá járul, ha elmulasztjuk a por- és piszoklepte burkolatot soká újjal felcserélni.

Ha azonban a psychrométer kezelésében semmi hiba sem fordul elő s a nedves hőmérő néha mégis magasabban áll, mint a száraz, úgy annak az az oka, hogy a csupasz és a beburkolt hőmérőn nem egyforma a hővisugárzó képesség, s hogy a levegő hőváltóssáit nem érezheti mindkettő egyenlően gyorsan. A meztelen persze hamarabb megfázik, mint a beburkolt, melynek muszlin-ruhácskája van. (V. ö. Hann-Jelinek: Anleitung zur Anstell. meteor. Beobachtungen. I. köt. 43. lap.)

HEGYFÖKY KABOS.

(53.) A gomba és a moszat táplálkozása között meglehetősen nagy különbség van. A moszat úgy táplálkozik mint a legtöbb növény; felveszi a szénsavat, felbontja, a szénét megtartja s az oxigént kileheli, szervesetlen vegyületekből alkot szerveseket s a maga erejéből építi fel testét: ellenben a gomba szervezeténél fogva élősködésre van kárhóztatva, vagyis csak kész szerves anyagokat tud saját testévé alakítani; nem veszi fel a szénsavat, mert, hiányozván sejtjeiből a chlorophyll, nem tudja felbontani és szerves vegyületekké alakítani; neki életéhez oxigén felvételére van szüksége. Épen ezen a különböző, úgyszólván ellentétes táplálkozásmódon alapszik s ebből magyarázható a moszatoknak és gombáknak a zuzmókban való állandó együttélése. P. J.

(55.) A hangyák általában kevesebb kárt tesznek a kertben mint az ember gondolja; azok, a melyek le- s feljárnak a gyümölcsfákon vagy más növényeken, pl. a rózsákon, nem azért sürögnek-forognak ott, hogy a bimbót vagy a gyümölcsöt megdézsmálják, hanem hogy az ott élősködő levéltetveket felkeressék, a melyeknek cukros ürülékén nyálankodnak. Ha az ember mindamellett mégsem akarja nekik megengedni, hogy gyümölcsfáira felmenjenek, kössön az illető gyümölcsfák derekára laza pamutból vagy kócból való tenyérnyi széles övet, azon nem tudnak átlábolni; talán még jobb, ha hig kátránnyal, madárléppel vagy más ragadós és nehezen száradó anyaggal (Becker-féle Brumáta-enyv) bekent papírosszalagot kerítünk a fa derekára, s ha megszárad, újjal cseréljük ki; az arsenikkummal kevert méz is jó szolgálatot tesz. Gyökeres eljárás, ha az ember a kertjében levő hangyafészket pusztítja el lakóival egyetemben. Erre több mód van. Este, mikor a hangyák mind otthon vannak, a bolyt hamarosan szétkaparjuk s ké-

szen tartott forró vízzel, vagy forró lúggal jól megöntözzük; ajánlják, hogy a megbolygatott fészekbe égetett mészdarabkákat szórjunk, az egészet kavarjuk fel és vizet öntsünk rá, mi által, mint ismeretes, nagy hőfejléssel oltott méz keletkezik s a hangyákat elpusztítja. Ezt többször, illetőleg addig ismételjük, míg a fészekben élő hangyákat látunk. P. J.

(56.) Hogy valamely szám osztható-e 7-tel, arra nem lehet olyan könnyen ráismerni, mint a 2, 3, 4, 5, 6-tal való oszthatóságra. Többféle szabálya van, de egyik sem valami egyszerű. Aránylag még legegyszerűbb és leggyakorlatiasabb a TUCKER szabálya, a mely így hangzik:

»Az adott szám utolsó számjegyét mesd le; szorozd azt 2-vel és vond le a lementsés után megmaradt számból. Ha a maradék 7-tel osztható, úgy az adott szám is osztható.« Pl.: 38745 osztható-e 7-tel?

Lementszem az utolsó számjegyet (az 5-öst), szorzom 2-vel és levonom a többiből. Marad 3864. Ismét lementszem az utolsó számjegyet (a 4-est), szorzom 2-vel és levonom a többiből s marad 378. Ismét lementszem az utolsó számjegyet (a 8-ast), szorzom 2-vel és levonom a többiből. Marad 21, s minthogy ez 7-tel osztható, 38745 is osztható 7-tel. Sz. K.

(57.) Az Aszódrról beküldött rovarok a *Lema melanopa* nevű bogár álczái, melyek a zab és árpa chlorofillját sávak alakjában rágják ki.

A baj ellen csak a megtámadott foltok lekaszálása és a lekaszált árpának vagy zabnak marhákkal való felételese által sikerült eddig eredményre jutni, ha ezt az eljárást jókor alkalmazzák. Az így megtámadott gabonafélék a marhának — azeddig tapasztalás szerint — nem ártalmasak.

Ha a lekaszált takarmányt a szántóföldről elszállítják, vigyázni kell, hogy a levelekkel a rajtuk levő *Lema*-álczákat is elvigyék. DR. HORVÁTH GÉZA.

(58.) A Nyiregyházáról beküldött repczegyökerekben a *Baris coerulecens* Scop. = *chloris F.* nevű orrmányos bogár lárváit találtam. A lárvák még a nyár folytán bábokká változnak a repcze szárának alsó részében és gyökerében. A bogarak 14 nap alatt kelnek ki. Az eddig egyedüli — sikerrel kecsegtető — védekező mód abban áll, hogy a repczetarlórol a gyökereket a repcze letakarítása után azonnal, lehetőleg még júniusban összegyűjtik és mindjárt el is égetik. Természetes, hogy ezt az egész érdekelte birtokosságának egyöntetűen kellene elhatároznia és végrehajtania. DR. HORVÁTH GÉZA.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.